

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Transport & Planning

Aan: Mohamed Kalai
Van: Debbie Ammerlaan en Geertje Hegeman
Datum: 14 juni 2017
Kopie: Niels Bosch
Ons kenmerk: T&PBE7241N001F1.0
Classificatie: Projectgerelateerd
Onderwerp: Routes landbouwverkeer in de regio Midden-Holland

Aanleiding

De gemeenten van Midden-Holland zijn samen met andere wegbeheerders en stakeholders actief op het gebied van landbouwverkeer. Vorig jaar heeft de regio een beleidskader voor zwaar verkeer opgesteld. Deze studie heeft geresulteerd in een fors aantal knelpunten. De regio en gemeentes willen verder met het oplossen van deze knelpunten.

Echter, is er weinig bekend over routes en stromen van landbouwverkeer in de regio. Om hier meer inzicht in te verkrijgen hebben we de Kadastermethode routes landbouwverkeer toegepast (zie onderstaand kader). Deze methode geeft een indicatie van routes van landbouwverkeer en laat zien waar veel en weinig landbouwverkeer rijdt. Dit kan helpen bij het oplossen van knelpunten voor zwaar verkeer.

Deze notitie beschrijft het proces dat we hebben doorlopen om de routes van landbouwverkeer inzichtelijk te maken. Resultaten van de methode zijn weergegeven in de presentatie van de bijeenkomst, welke separaat is opgeleverd. Deze presentatie is gegeven op van 24 januari 2017. Opmerkingen die tijdens deze bijeenkomst zijn gemaakt, zijn in de presentatie verwerkt.

Routes landbouwverkeer in kaart brengen met Kadastermethode landbouwverkeer

Het Kadaster heeft een analysemethode ontwikkeld die op basis van landbouwgegevens afkomstig van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) de kortste routes tussen huis- en veldkavels van agrarische ondernemers berekent. Op basis van het grondgebruik (welk gewas wordt geteeld en bodemtype) berekent de methode hoe vaak iedere afzonderlijke kavel jaarlijks benaderd wordt. Als er sprake van pacht is, weten we dat en rekenen we naar degene die de kavel in gebruik heeft. Loonwerk- en de Grond- Weg en Waterbouwsector wordt impliciet meegenomen: voor dit verkeer wordt in de methode alleen ritten tussen huis- en veldkavels van de boeren (eigenaar) meegenomen. De extra kilometers van een loonwerker om van het bedrijfsterrein naar de kavel te rijden, wordt niet meegenomen. De resultaten van deze berekeningsmethode hebben een indicatief karakter; de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de resultaten wordt mede bepaald door het gebruikte wegennetwerk.

Aanpak van het proces

Het proces voor het in kaart brengen van routes voor landbouwverkeer in de regio Midden-Holland bevat de volgende stappen:

1. Informatie-sessie voor wegbeheerders en andere stakeholders.
2. Inventarisatie van geslotenverklaringen en wegkenmerken onder wegbeheerders.
3. Routes landbouwverkeer in kaart brengen met Kadastermethode.

4. Bijeenkomst met stakeholders om resultaten te bespreken.
5. Aanpassen resultaten en opleveren eindresultaat.

Deze stappen zijn hieronder verder toegelicht. De resultaten van de stappen zijn weergegeven in de presentatie van 24 januari 2017, welke tegelijk met deze memo is verspreid.

1. Informatie-sessie voor wegbeheerders en andere stakeholders

Op donderdag 2 juni 2016 is een informatie-sessie gehouden waarvoor wegbeheerders en andere stakeholders zijn uitgenodigd. In deze sessie is de Kadastermethode routes landbouwverkeer toegelicht. Er is uitgelegd welke gegevens noodzakelijk zijn voor het toepassen van de Kadastermethode routes landbouwverkeer en hoe de wegbeheerders deze kunnen aanleveren (via de website). Met de deelnemers is gedeeld wat de toepassing van de Kadastermethode routes landbouwverkeer oplevert: inzicht in de kortste routes voor landbouwverkeer en de te verwachten landbouw intensiteiten op deze routes. Benadrukt is, dat het om een model gaat, waarmee met name relatieve verschillen tussen verschillende scenario's inzichtelijk worden gemaakt. Met de deelnemers zijn een aantal mogelijke scenario's besproken. Op basis van de informatie die destijds bekend was over de invulling van de wet kentekening en snelheidsverhoging landbouwverkeer, zijn de volgende scenario's gekozen:

0. Huidige situatie
1. Alle provinciale wegen open voor landbouwverkeer, waarbij de snelheidslimiet van landbouwverkeer is verhoogd van 25 km/uur naar 40 km/uur conform 'oude' wetsvoorstel.
2. Alle provinciale wegen open voor landbouwverkeer – zonder snelheidsverhoging

Het verschil tussen de huidige situatie (0) en de scenario's 1 en 2 maakt inzichtelijk wat het oplossend vermogen is van het openstellen van provinciale wegen. Het verschil tussen scenario 1 en 2 helpt wegbeheerders een standpunt in te nemen over de motie met betrekking tot de snelheidsverhoging voor landbouwverkeer.

2. Inventarisatie van geslotenverklaringen en wegkenmerken onder wegbeheerders

Om de Kadastermethode toe te kunnen passen, zijn gegevens van wegbeheerders nodig. Het gaat om:

- Geslotenverklaringen voor landbouwverkeer: deze wegen worden buiten beschouwing gelaten bij het bepalen van routes voor landbouwverkeer. Er komen dus geen landbouwroutes via deze wegen.
- Fietsvoorzieningen binnen de bebouwde kom. Deze inventarisatie is gedaan in het kader van de wetgeving m.b.t. snelheidsverhoging voor landbouwverkeer. Deze wet is echter niet aangenomen in december 2016. Op gebiedsontsluitingswegen binnen de bebouwde kom met vrijliggende fietspaden zou een snelheidslimiet van 40 km/u voor landbouwverkeer gelden, op de overige wegen binnen de bebouwde kom zou de snelheidslimiet 25 km/u blijven.
- Andere beperkingen, zoals breedte- en hoogtebeperkingen, waardoor al het landbouwverkeer of een deel van het landbouwverkeer (bijvoorbeeld brede landbouwvoertuigen) geen gebruik kan maken van de verbinding.

We hebben een website gemaakt met daarin de meest recente beschikbare openbare gegevens over bovengenoemde gegevens. Via deze site hebben alle deelnemende wegbeheerders de gegevens gecontroleerd en aangevuld. De opmerkingen en aanvullingen van de wegbeheerders zijn vervolgens door ons verwerkt, zodat het Kadaster aan de slag kon met de Kadastermethode routes landbouwverkeer.

3. Routes landbouwverkeer in kaart brengen met Kadastermethode

Met de gegevens van de inventarisatie en gegevens van het Kadaster (zie kader), zijn de huidige situatie (0) en scenario's 1 en 2 in kaart gebracht met de Kadastermethode routes landbouwverkeer.

4. *Bijeenkomst met stakeholders*

Op dinsdag 24 januari 2017 is door regio Midden-Holland een tweede bijeenkomst met wegbeheerders en stakeholders georganiseerd over landbouwverkeer. Bij deze bijeenkomst waren de volgende stakeholders aanwezig: gemeentes Waddinxveen, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Alphen a/d Rijn, Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Zuidplas, provincies Zuid-Holland en Utrecht, LTO, CUMELA, politie, Fietsersbond, VVN, ROV Zuid-Holland en Innovatiecentrum Agro Logistiek.

Tijdens deze bijeenkomst is het volgende aan de orde gekomen:

- Stand van zaken met betrekking tot knelpunten landbouwverkeer: besproken is hoe de resultaten van het onderzoek naar knelpunten is ontvangen en wat stakeholders hiermee gedaan hebben. Dit onderzoek heeft aan veel van de stakeholders inzicht gegeven in de knelpunten. Een aantal gemeentes (o.a. Kaag en Braassem, Bodegraven-Reeuwijk, Alphen aan de Rijn en de provincie Zuid-Holland) heeft al vervolgstappen ondernomen om met de knelpunten aan de slag te gaan, zoals het verder ingaan op de knelpunten met stakeholders en het opstellen van beleid.
- Toelichting over de wetgeving m.b.t. landbouwverkeer. De wetgeving voor kentekening en snelheidsverhoging voor landbouwverkeer is in december 2016 afgewezen. Momenteel wordt onderzocht of er alternatieven zijn voor kentekening in verband met de APK die per 20 mei 2018 geldt voor tractoren op vier wielen met een constructiesnelheid van meer dan 40 km/u. Tevens zijn twee moties aangenomen:
 1. Nadere afspraken met wegbeheerders over verhoging van de maximale snelheid voor tractoren
 2. Betere ontsluiting op het wegennet
- Presentatie van de resultaten van de Kadastermethode routes landbouwverkeer. De routes voor landbouwverkeer met bijbehorende intensiteiten zijn voor de drie scenario's (huidige situatie, alle provinciale wegen openstellen met limiet voor landbouwverkeer van 40 km/u en met limiet 25 km/u) gepresenteerd. Ook de verschillen tussen de drie scenario's zijn getoond. Een aantal wegbeheerders gaf aan dat berekende routes met het model toch gesloten zijn voor landbouwverkeer. Het betreft routes via autosnelwegen en fietspaden, waarvoor wegbeheerders niet expliciet hebben aangegeven dat deze gesloten zijn, omdat dit 'logisch' is. Echter, in de basisgegevens ontbrak deze informatie. Dit is aangepast (zie uitleg hoe dat is gedaan in de volgende paragraaf). De aangepaste presentatie, met de eindresultaten, is weergegeven in de presentatie die tegelijk met deze memo is verspreid.
- Discussie in groepjes over drie gebieden met veel knelpunten. Op basis van de knelpuntenanalyse die voorafgaand aan dit onderzoek was uitgevoerd, zijn door de projectgroep drie deelgebieden geselecteerd: Reeuwijk – Waddinxveen, Nieuwkoop en regio Krimpenerwaard (zie bijlage 2 voor een overzicht van de knelpunten in deze gebieden). De resultaten voor deze drie deelgebieden binnen Midden-Holland zijn besproken in groepen. Alle aanwezigen hebben opmerkingen op de resultaten kunnen geven. Naast het melden van welke fietspaden en voetpaden niet toegankelijk zijn voor landbouwverkeer, is voor een aantal routes aangegeven dat deze niet logisch zijn. Bijvoorbeeld een route door een woonwijk. Ook hier betreft het een consequentie van het gebruiken van een model: het model berekent de kortste route in tijd. Omdat voor landbouwverkeer de limiet 25 km/u is, kan een route door een woonwijk er dan als kortste route uitkomen. In werkelijkheid worden deze routes waarschijnlijk niet gekozen. Als extra toelichting is hierbij aangegeven dat het model een indicatie geeft van kortste routes in tijd en intensiteiten op routes. Bijvoorbeeld om verschillen in scenario's weer te geven of voor discussies over effecten van openstellen van provinciale wegen. De methode is niet geschikt om op gedetailleerd (woonwijk) niveau naar de routes te kijken.

5. Aanpassen resultaten en opleveren eindresultaat.

Op basis van de bijeenkomst met stakeholders zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- Nieuwe basisinformatie met fietspaden is beschikbaar gekomen (in de periode tussen de presentatie van 24 januari en het opstellen van deze notitie). Deze informatie is gebruikt om alle fietspaden in de regio Midden-Holland “op gesloten te zetten” voor landbouwverkeer.
- Met een nieuwe basiskaart, waarin autosnelwegen en fietspaden gesloten zijn voor landbouwverkeer, zijn de routes met het model opnieuw bepaald.
- Getoetst is of alle opmerkingen die tijdens de bijeenkomst zijn gemaakt over geslotenverklaringen en fietspaden, hiermee zijn opgelost.
- Routepad die via fietspaden liepen, zijn met de nieuwe informatie opnieuw toegedeeld op andere routes waar landbouwverkeer wel is toegestaan.
- Op de kaarten waar verschillen tussen scenario's zijn weergegeven, bleken ook routes landbouwverkeer over snelwegen te gaan. Deze fout is daarmee ook hersteld. Er is een drempel ingesteld voor een minimum aantal landbouwvoertuigen om een 'route' daadwerkelijk op de kaart als route te zien. Hiermee staan er op de kaart geen 'niet-realistische' routes meer (bijvoorbeeld door woonwijken).

In bijlage 2 zijn 5 kaarten weergegeven: de landbouwroutes voor de huidige situatie, scenario 1 en 2 en het verschil tussen de huidige situatie en scenario 1 en tussen de huidige situatie en scenario 2

Vervolg

In dit project zijn de routes landbouwverkeer in en rond de regio Midden-Holland weergegeven voor de huidige situatie, een (fictieve) situatie waarin alle provinciale wegen worden opengesteld voor landbouwverkeer en dezelfde openstelling met een verhoging van de limiet van 25 naar 40 km/u. Samen met de eerder studie naar knelpunten, heeft dit project het volgende opgeleverd:

- Meer inzicht in de omvang van de knelpunten: voor hoeveel landbouwverkeer vormt een knelpunt een probleem? En zijn er alternatieve routes voor dit landbouwverkeer?
- Meer informatie over de mogelijke effecten van het openstellen van provinciale wegen als oplossing voor (een deel van) het landbouwverkeer
- Een beter beeld bij de mate waarin een snelheidsverhoging van 25 naar 40 km/u nog een extra (positief) effect heeft (zoals het verschuiven van meer routes naar 'veiligere' wegen?).

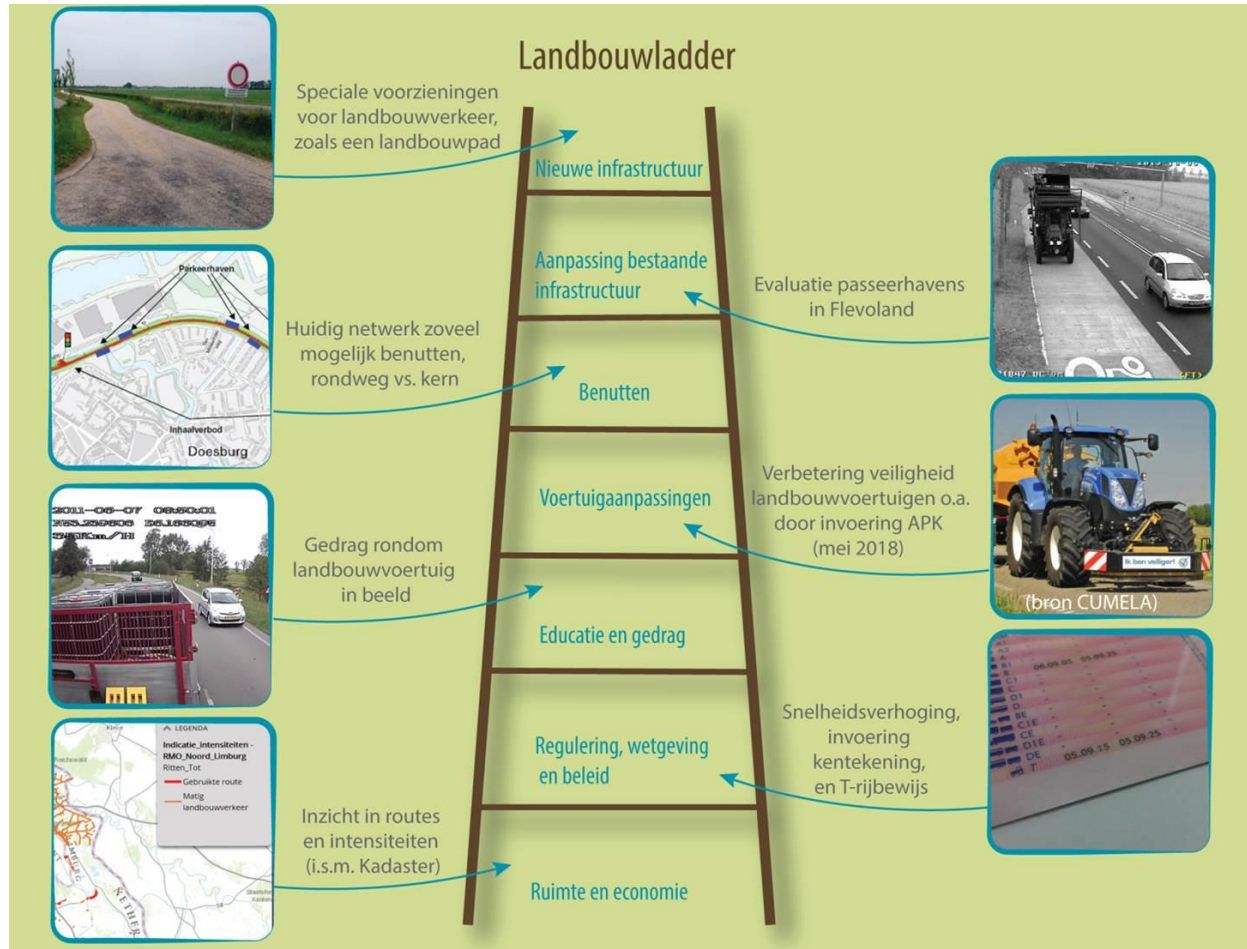
Voor het vervolg adviseren wij die wegbeheerders, waarvoor het openstellen van provinciale wegen geen oplossing lijkt te zijn voor de knelpunten, om samen met alle stakeholders verder na te denken over oplossingsrichtingen.

We adviseren gemeenten waarvoor het openstellen van provinciale wegen wel een oplossing lijkt te kunnen zijn voor knelpunten binnen de gemeenten, om hier samen met de provincie vervolgonderzoek naar te doen.

We adviseren alle wegbeheerders om stakeholders te betrekken bij het zoeken naar oplossingen voor knelpunten. De resultaten van de Kadastermethode routes landbouwverkeer geven, samen met wat er al ligt uit eerder onderzoek, hierbij extra inzicht om tot passende oplossingsrichtingen te komen. De resultaten van de methode geven een indicatie van routes van landbouwverkeer in en om de regio Midden-Holland. Dit geeft extra inzicht om tot passende oplossingen te komen voor de knelpunten. Samen met stakeholders kunnen resultaten van de methode verder uitgewerkt worden tot het gewenste niveau van de gemeente, zoals het verder ingaan op routes van woonwerkverkeer en bouwverkeer. Hierbij kan ook de provincie een rol spelen.

Voor het oplossen van de knelpunten kan de landbouwladder (zie bijlage 1) worden toegepast, zodat aan oplossingsrichtingen voor elke trede van de ladder gedacht wordt.

Bijlage 1: landbouwladder

Bijlage 2: Resultaten toepassing Kadastermethode routes landbouwverkeer:

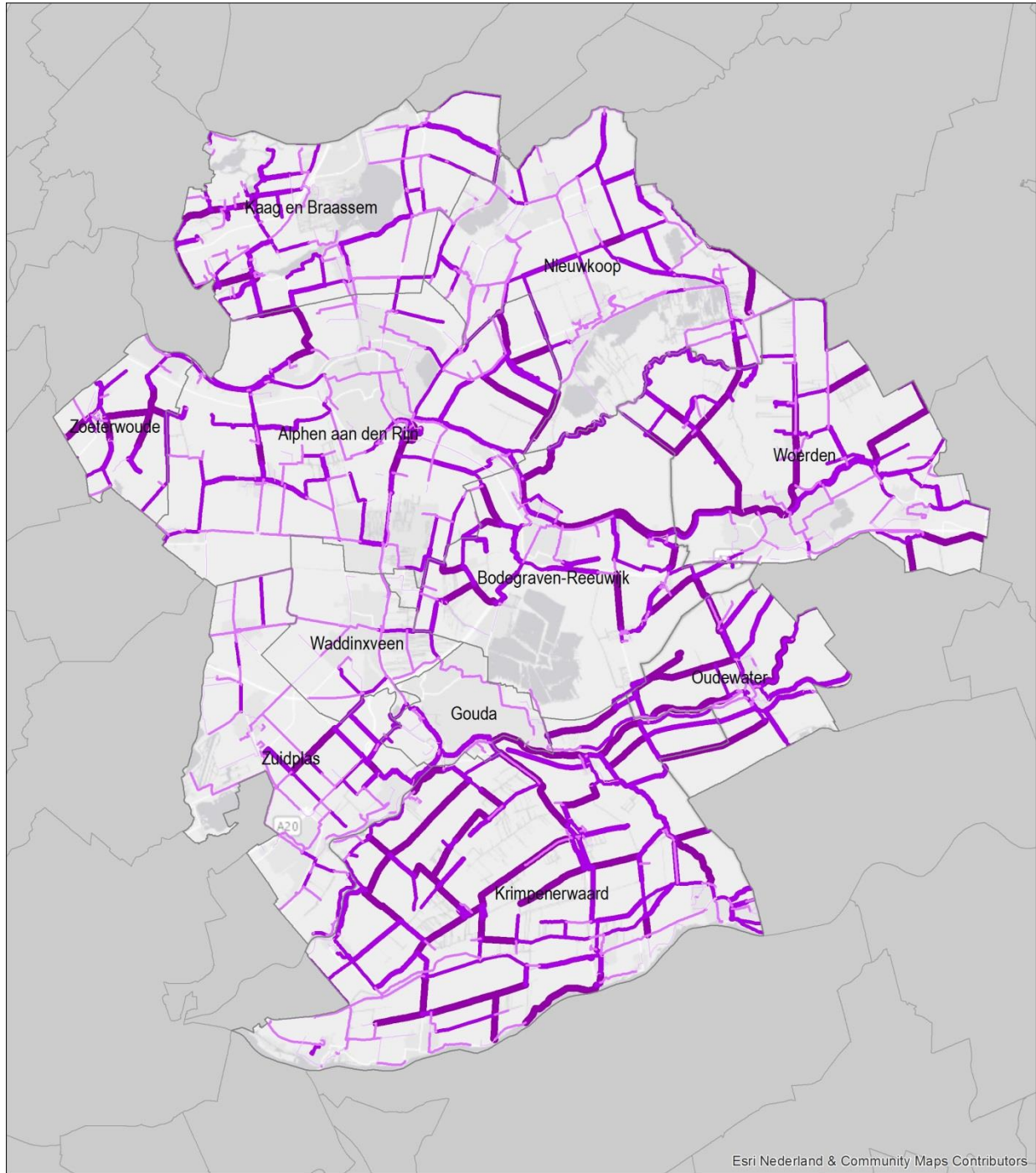
Landbouwroutes en intensiteiten huidige situatie

Landbouwroutes en intensiteiten scenario 1: openstellen provinciale wegen + snelheidslimiet 40 km/u

Landbouwroutes en intensiteiten scenario 2: openstellen provinciale wegen

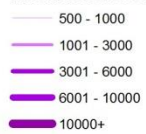
Vershil landbouwroutes en intensiteiten huidige situatie – scenario 1

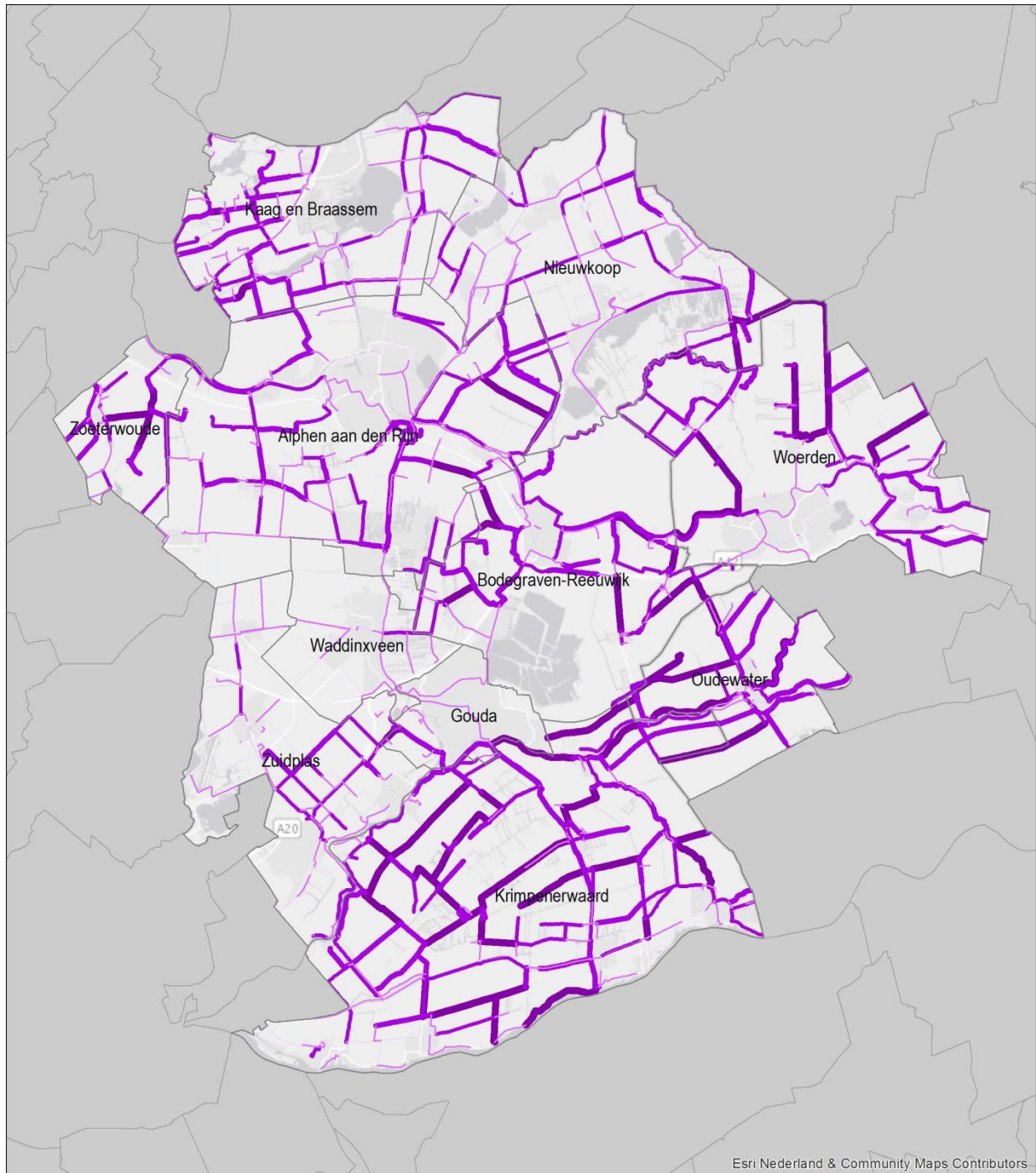
Vershil landbouwroutes en intensiteiten huidige situatie – scenario 2

Landbouwverkeer Midden Nederland

Aantal ritten Scenario 0

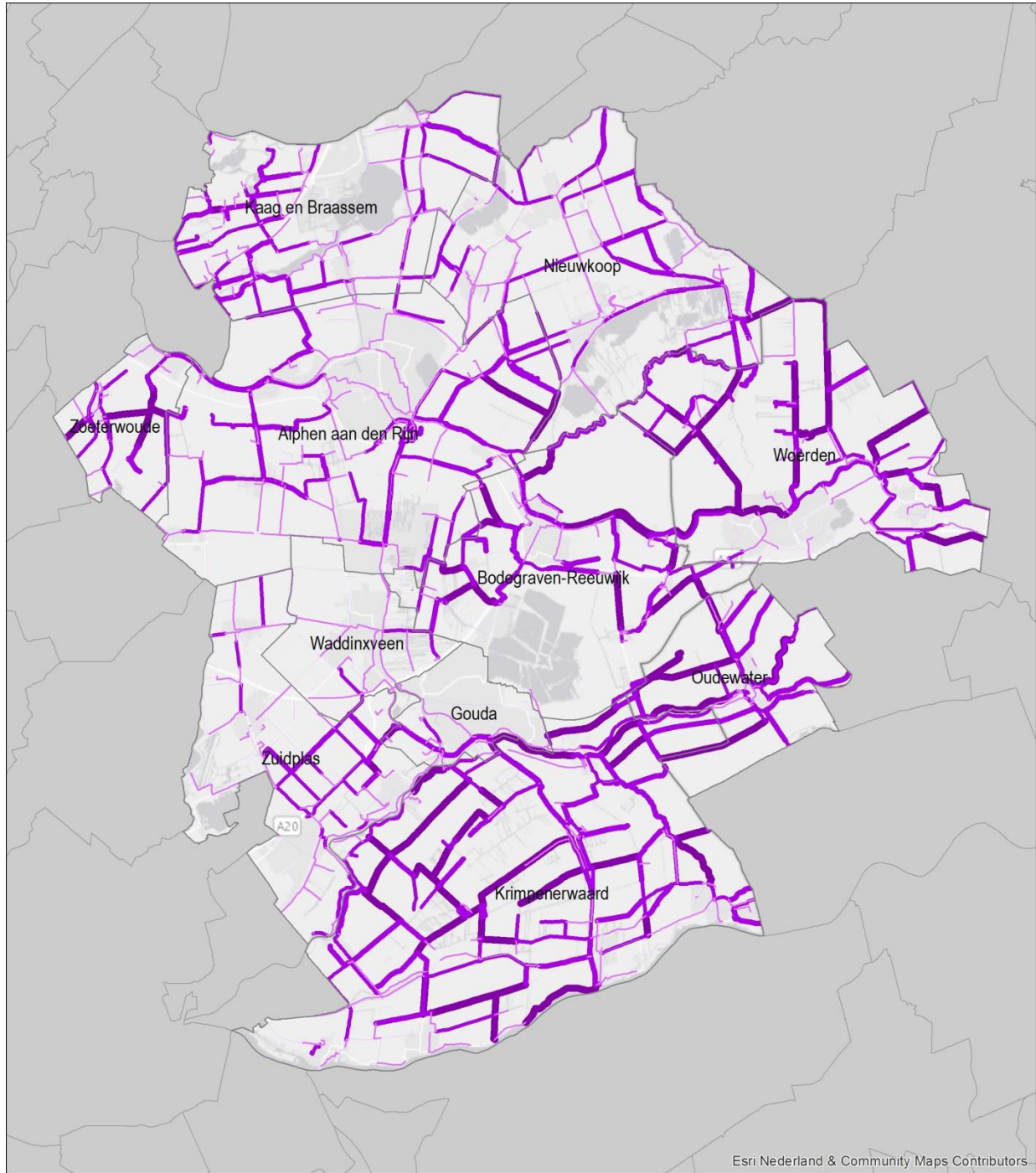

Landbouwverkeer Midden Nederland

Aantal ritten Scenario 1

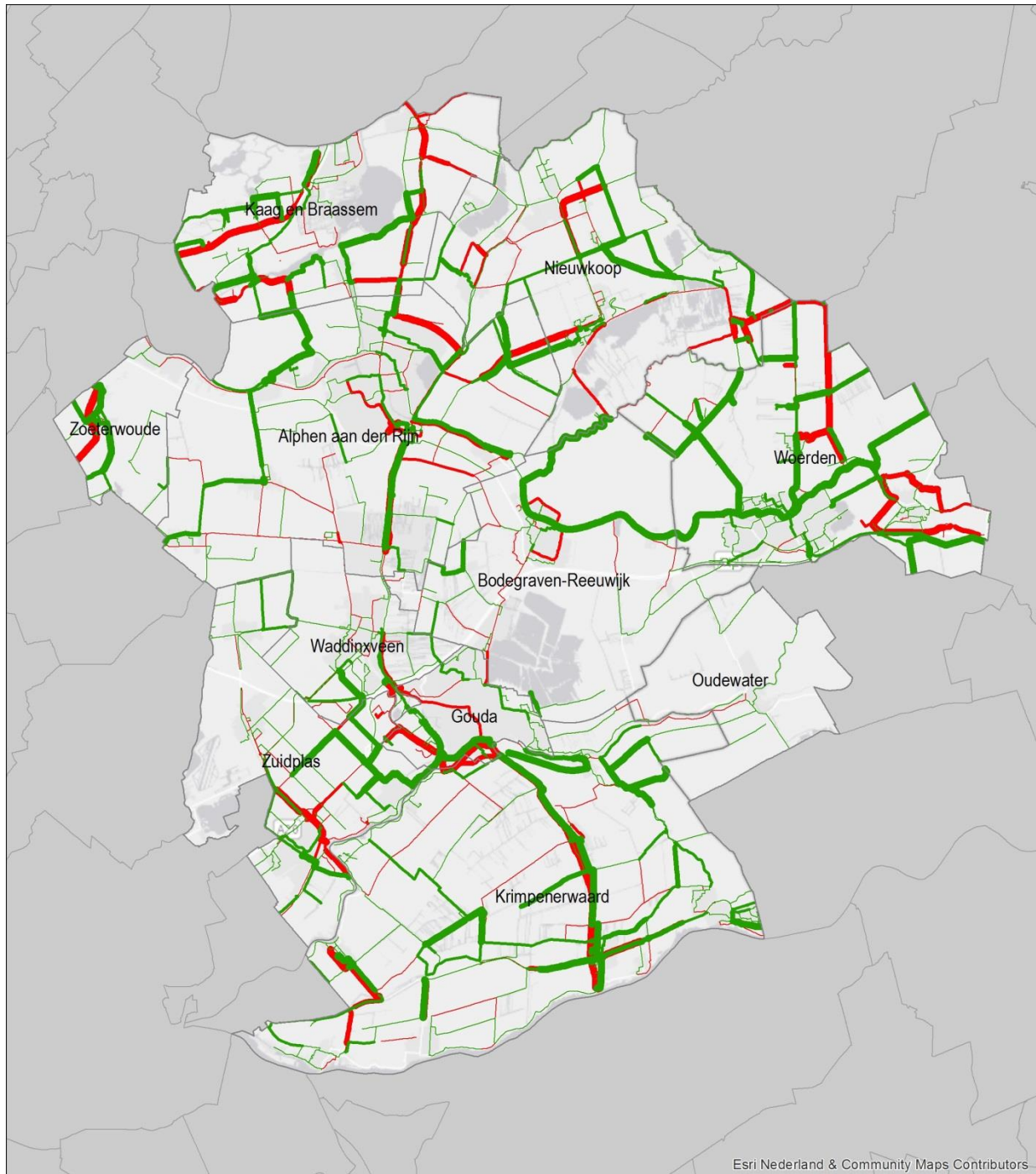

Landbouwverkeer Midden Nederland

Aantal ritten Scenario 2

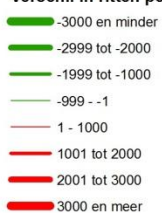

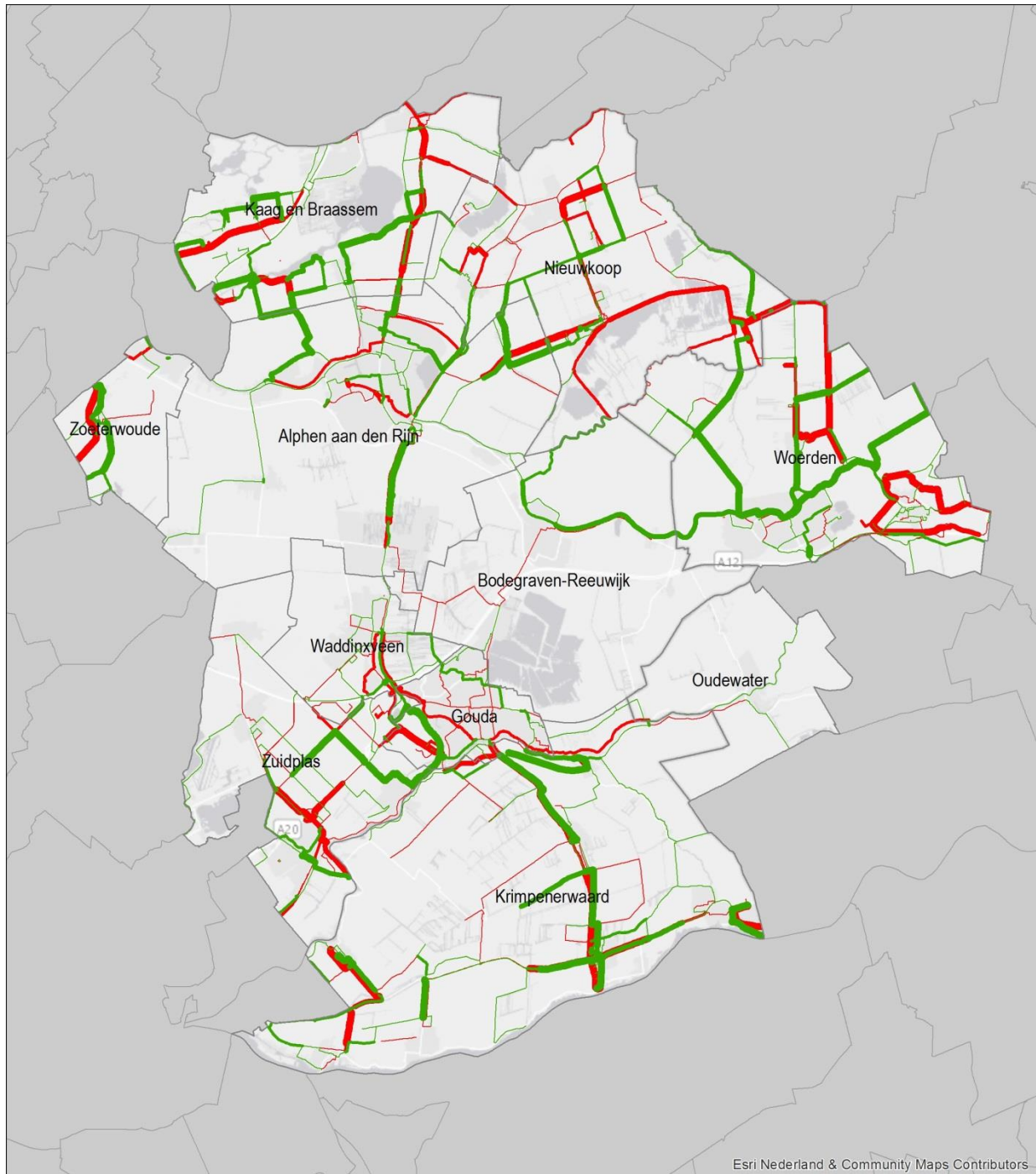

Landbouwverkeer Midden Nederland

Scenario 0 - 1

Vershil in ritten per wegsegment

Landbouwverkeer Midden Nederland

Scenario 0 - 2

Vershil in ritten per wegsegment

